

İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okuma Alışkanlıkları* *Reading Habits of Elementary School Managers*

Necdet Konan¹

Öz

Bu araştırmanın temel amacı ilköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmanın evrenini, Malatya ili Merkez ilçede bulunan ilköğretim okullarında müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticiler oluşturmaktadır. Bunlardan araştırmanın veri toplama aracını gönüllü olarak yanıtlayan 141'i örnekleme oluşturmuştur. Çalışmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ve “İlköğretim Okulu Yöneticilerin Okuma Alışkanlıkları” adlı iki bölümden oluşan veri toplama aracı ile elde edilmiştir. İlköğretim okulu yöneticilerinin %46.8'i az okuyan okur tipi, %39'u orta düzeyde okuyan okur tipi, %14.2'si ise çok okuyan okur tipi olarak belirlenmiştir. Son bir ay içinde hiç kitap okumadıklarını ya da bitirdiği hiç kitap olmadığını belirten ilköğretim okulu yöneticilerin oranı % 56'dır. İlköğretim okulu yöneticileri, yeterince okumaya engel olan en önemli faktörler olarak %46.1 ile zaman bulamamayı ilk sırada, %24.8 ile okuma alışkanlığının yetersiz olmasını ikinci sırada belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: İlköğretim okulu, ilköğretim okulu yöneticisi, müdür, müdür yardımcısı, okuma, okuma alışkanlığı

Abstract

The main purpose of this research is to determine the opinions of elementary school administrators about their reading habits. The population of this study, which is a descriptive research, consisted of school administrators employed as principals and vice-principals in elementary schools located in the central district of the province of Malatya. 141 administrators who voluntarily responded to the data collection instrument of this research formed the sample of the research. Data in the research were collected using the data collection instrument that consisted of two sections entitled “Personal Information Form” and Reading Habits of Elementary School Administrators”. It was determined 46.8% of elementary school administrators to be less reader type, 39% to be average reader type, and 14.2% to be most reader type. 56% of administrators indicated that they had not read any books or there was no book finished reading. Elementary school administrators also stated that the most important factors preventing them from reading enough were firstly 46.1% unable to find time, and secondly 24.8% inadequate reading habits.

Keywords: Primary school, primary school administrators, principal, vice principal, reading, reading habits

¹ Yrd. Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, nkonan@inonu.edu.tr

Atıf için/Please cite as:

Konan, N. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıkları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 19(1), 31-59.

İnsanı diğer canlılardan ayıran temel özelliklerinden biri, geçmiş kuşağın bilgi birikimini edinmek/almak, buna yeni ögeler ilave ederek bu birikimi bir sonraki kuşağa aktarmaktır. Yazının icadına kadar bu durum daha çok sözel olarak gerçekleşebilmiştir. Yazının icadıyla birlikte bilginin edinilmesi, paylaşılması ve aktarılması süreci, çok daha hızlanmıştır. Bu hız, bilgi birikiminin de gittikçe artmasını sağlamıştır. Bilginin katlanarak artması, hızla artan bu bilgileri edinmenin en önemli araçlarından biri olan okumanın önemini gittikçe artırmış ve vazgeçilmesini zor hâle getirmiştir.

Bu süreç, insanın en insanca ve uygar eylemi (Yılmaz, 1989) olarak nitelenen okumayı, bireysel ve toplumsal gelişmişliğin temel ölçütlerinden birisi hâline getirmiştir. Bireyler okumaya ayırdıkları süre, okudukları, okuduklarından edindikleri ve bunu gündelik yaşamlarına aktardıkları oranda diğer kişilerden farklı olmaya ve farklılık yaratmaya da başlamışlardır. Bu da okuma alışkanlığına sahip olunan oranla doğrudan ilişkili bir durumdur. Okuma alışkanlığı, bireyin okumayı öğrendikten sonra, okuma eylemini yaşam boyu sürekli, düzenli, eleştirel ve irdeleyici bir nitelikte gerçekleştirerek, bunu yaşam biçimi hâline getirmesi olarak tanımlanabilir.

Çağdaş, yaratıcı düşünceye sahip, üretken, eleştirici, yapıcı, özgür düşünceye sahip bireylerden oluşan bir toplum (Bircan ve Tekin, 1989), ancak okuma alışkanlığına sahip bireylerle var olabilir. Okuma alışkanlığının kazandırılması ve geliştirilmesinde aktif rol oynaması gereken öncelikli kurumlardan biri okullardır (Batur, Gülveren ve Bek, 2010; Bircan ve Tekin, 1989; Ersoy, 2007; Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008; Özbay, Bağcı ve Uyar, 2008; Ungan, 2008; Yılmaz, 2006; Yılmaz, Köse ve Korkut, 2009). Okullar, öğrencilere hem okumayı öğreterek, hem de bunun önemini kavratarak, okuma alışkanlığının edinilmesinde önemli bir eşik niteliğindedir. Bu aşamada hiç kuşkusuz en önemli sorumluluk öğretmenlere aittir. Günümüzde, öğretim ajanı, değişimin nesnesi ve öğrenci öğrenmesinin kolaylaştırıcısı olmalarına rağmen (Mullen ve Hutinger, 2008), öğretmenler ister sınıfın içinde ister dışında olsun sürekli öğrenenler olmak durumundadırlar (Carpenter, 2009). Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimine öncelik veren kişiler ise okul yöneticileridir (Mullen ve Hutinger, 2008). Çünkü okul yöneticilerinin temel görevi okulun amaçlarını gerçekleştirmektir. Bu amacın gerçekleşebilmesi öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimleri ile doğrudan ilişkilidir.

“Müdür ne ise okul odur.” anlayışından hareket edilecek olunursa, okul yöneticilerinin; kendilerinin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve eğitici olmayan personelin, bir bütün olarak okulun tüm insan kaynağının niteliğinden sorumlu olduğu görülecektir. Bu sorumluluğu yerine getirebilmesi için, okul yöneticilerinin, yaşam boyu öğrenmeyi öngören, öğrenen liderlik rolünü başarıyla yerine getirmesi beklenir.

Hem bireysel hem de toplumsal gereksinim boyutlarında etkisi olan (Ogawa, 2005), evde, işte, yaşadığımız çevrede, eğitim kurumlarında, programlanmış, rastlantısal, formal ya da informal olarak dâhil olduğumuz öğrenme deneyimleri olarak ele alınan (Jackson, 2006) yaşam boyu öğrenme, yaşam içinde nasıl öğrenebileceğimizi öğreten okul çağlarının dışında, yeni durumlara karşı oluşturduğumuz öğrenme yaklaşımlarımız olarak nitelendirilmektedir (Stehlik, 2003). Öğrenen lider, öğrenen örgüt yaratarak bunu gerçekleştirebilir.

Başarılı okulları diğerlerinden ayıran birçok etmen bulunmaktadır. Bunlardan bazıları okul tarafından kontrol edilemeyen dışsal etmenlerdir (Smith, 2008). Okulun kontrolünde olan içsel etmenler okuldaki insan kaynağının niteliği ile doğrudan ilişkilidir. Her bir bireyin öğrenmesi, örgütün sahip olduğu diğer üyelerin bilgisine dayalıdır. Bu sosyal etkileşim sadece iletişimi ve işbirliğini değil aynı zamanda öğrenmeyi de kolaylaştırır (Curado, 2006). Tüm üyelerinin öğrenmesini kolaylaştıran ve kendini sürekli dönüştüren örgütler, öğrenen örgütler olarak nitelendirilmektedir (Smith, 2001). Öğrenen örgütler bilginin ortaya çıkarılması, edinilmesi ve transferi ile yeni bilgi anlayışlarının yansıtılması için davranış değiştirme becerisine sahip örgütlerdir (Garvin, 1993). Hızlı bir değişim içindeki küresel dünyada öğrenen örgütler olarak işlev gösteren okullar, okul çalışanlarının işbirliği içinde ve sürekli olarak yeni şeyleri öğrendiği ve uygulamaya koyduğu bir ortama, yapıya ve sisteme sahip olanlardır (Silins, Mulford ve Zarins, 2002). Bu niteliklere sahip olan okullar, çağın gereklerini yerine getirme ve kendilerinden beklenenleri gerçekleştirmede avantaj sağlayacaktır.

Bireysel öğrenme olmadan örgütsel öğrenme oluşamayacağına göre öğrenen okul liderinden; kendisini, okul içindeki tüm insan kaynağını sürekli öğrenmeye isteklendirerek, yönelterek ve destekleyerek öğrenen okulu oluşturması beklenmektedir. Bu amaçla, okul yöneticilerinin başlangıç noktası olarak kendilerini geliştirmeyi almaları gerekir. Kendini değiştiremeyen, geliştiremeyen bir yöneticinin başkalarında bunu gerçekleştirebilmesi güçtür. Bu nedenle okul yöneticilerinin sürekli öğrenme çabası gösteren, bunu bir yaşam biçimi hâline getiren kişiler olması ve bunun okuldaki diğer kişilerce de fark edilmesi, görülmesi gerekir. Öğrenme sürecindeki temel araçlardan biri okul yöneticilerinin okuma alışkanlığının varlığıdır. Okul yöneticilerinin okuma alışkanlığına sahip olmaları, öğrenen okul oluşturmalarını kolaylaştıracaktır. Bu denli önemli bir etmen olan okuma alışkanlığına, okul yöneticilerinin ne oranda sahip olduğunun belirlenmesinin önemi açıktır.

Türkiye’de okuma alışkanlığı, birçok araştırmaya konu olmuştur. Okuma alışkanlığına ilişkin olarak, ilköğretim okulu öğrencilerinden öğretmen adayları dâhil olmak üzere üniversite öğrencilerine kadar farklı öğretim kademelerindeki öğrencileri (Acıyan, 2008; Akçamete, 1989; Aksaçoğlu, 2005; Arıcı, 2005; Arslan, Çelik ve Çelik, 2009; Balcı, 2009; Balcı, 2003; Başaran ve

Ateş, 2009; Batur, Gülveren ve Bek, 2010; Bayış, 2010; Bayram, 1990; Bayram, 2009; Bekar, 2005; Bınarbaşı, 2006; Bozpolat, 2010; Dökmen, 1990; Ersoy, 2007; Esgin, ve Karadağ, 2000; Filiz, 2004; Gömleksiz, 2004; Gönen, Öncü ve Işıtan, 2004; Güngör, 2009; İnan, 2005; İşeri, 2010; Karakoç, 2005; Kaynar, 2007; Kurulgan ve Çekerol, 2008; Kuş ve Türkyılmaz, 2010; Künyeli, 1993; Mavi ve Çetin, 2009; Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008; Özbay, Bağcı ve Uyar, 2008; Sağlam, Suna ve Çengelci, 2008; Sağlamtuğ, 1990; Saracaloğlu, Bozkurt ve Serin, 2003; Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Aslantürk, 2010; Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu, 2009; Semerci, 2002; Sevmez, 2009; Suna, 2006; Şahin, 2009; Topçu, 2005; Yalınkılıç, 2007; Yıldız, 2000; Yıldız, 2010; Yılmaz, Köse ve Korkut, 2009; Yılmaz, 2010; Yılmaz, 2008; Yılmaz ve Benli, 2010; Yılmaz, 2006) konu edinen çok sayıda araştırma yapılmıştır. Aynı zamanda öğretmenlerin okuma alışkanlığını belirlemeye yönelik araştırmalar (Aslantürk, 2008; Karaşahin, 2009; Konan ve Oğuz, 2009; Şahiner, 2005; Yılmaz, 2002) da yapılmıştır. Buna karşın, okulların yöneticilerinin okuma alışkanlığını belirlemeyi amaçlayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu araştırma ile ilköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla, ilköğretim okulu müdür ve müdür yardımcılarının okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinin unvanlarına, branşlarına, en son tamamladıkları öğretim kurumlarına ve görev unvanlarındaki kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. İlköğretim okulu yöneticilerin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşleri branşlarına, en son tamamladıkları öğretim kurumuna, görev unvanına ve görev unvanındaki toplam hizmet sürelerine (kıdem) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Alt Problemler

1. İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
2. İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşleri en son tamamladıkları öğretim kurumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşleri görev unvanına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşleri görev unvanındaki toplam hizmet sürelerine (kıdemlerine) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Betimsel bir araştırma olan bu çalışmada, 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında Malatya Merkez ilçede bulunan ilköğretim okullarında görev yapan ilköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşleri alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Malatya ili Merkez ilçede bulunan ilköğretim okullarında müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilerden oluşmaktadır. Örneklemi ise 2009–2010 eğitim ve öğretim yılında ilköğretim okullarında müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapan ve araştırmanın veri toplama aracını gönüllü olarak yanıtlayan 141 yönetici oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgiler” ve “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okuma Alışkanlıkları” adlı iki bölümden oluşan veri toplama aracı ile toplanmıştır.

Birinci bölümde, ilköğretim okulu yöneticilerinin branşlarını, en son tamamladıkları öğretim kurumlarını, görev unvanlarını ve buldukları görev unvanındaki toplam hizmet sürelerini (kıdemlerini) belirlemeyi amaçlayan dört soru bulunmaktadır.

İkinci bölümde, ilköğretim okulu yöneticilerin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan 14 soru bulunmaktadır.

Verilerin Toplaması

Veriler, 2009–2010 eğitim ve öğretim yılında Malatya ili Merkez ilçedeki ilköğretim okullarında müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilerden, geliştirilen anketin uygulanması ile elde edilmiştir. Anket, ilköğretim okullarında, araştırma ile ilgili gerekli ön açıklamalar yapıldıktan sonra, çalışmaya katılmaya gönüllü olan müdür ve müdür yardımcılara uygulanmıştır. Uygulamalar yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Araştırmada yöneticilerin okuma alışkanlıkları değerlendirilmiştir. Anketin birinci ve ikinci bölümünde yer alan sorulara ilişkin yanıtlar SPSS 17.0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket programı ile bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Analizler, toplam 141 yöneticinin Anket Formu'yla elde edilen verileri üzerinde SPSS 17.0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket

programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırma kapsamına alınan ilköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinin branşları, en son tamamladıkları öğretim kurumları, görev unvanları ve buldukları görev unvanındaki toplam hizmet süreleri (kıdemleri) arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla “İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test χ^2)” kullanılmıştır. “İki Değişken İçin Kay-Kare Testi (Chi-Square Test χ^2)” iki sınıflı (kategorik) değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için kullanılmaktadır. Analiz, biri sınıflı, diğeri sıralı olan iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını test etmek için de kullanılır (Büyüköztürk, 2010).

Bulgular

İlköğretim okulu yöneticilerin okuma alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinin branşlarına, en son tamamladıkları öğretim kurumuna, görev unvanlarına ve buldukları görev unvanındaki toplam hizmet sürelerine (kıdemlerine) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Evinizde bir kitaplık veya bir kitap köşesi var mı?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

“Evinizde Bir Kitaplık veya Bir Kitap Köşesi Var mı?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Kitaplık Bulundurma				Toplam		χ^2	p
	Evet		Hayır		n	%		
	n	%	n	%	n	%		
Branş								
Sınıf Öğretmenliği	82	93.2	6	6.8	88	100.0	3.59	.06
Branş Öğretmenliği	44	83.0	9	17.0	53	100.0		
Öğretim Kurumu								
Eğitim Fakültesi	94	92.2	8	7.8	102	100.0		
Diğerleri	32	82.1	7	17.9	39	100.0		
Görev Unvanı								
Müdür	53	86.9	8	13.1	61	100.0	.69	.41
Müdür Yardımcısı	73	91.3	7	8.8	80	100.0		
Kıdem								
1-7 yıl	38	88.4	5	11.6	43	100.0		
8-14 yıl	35	87.5	5	12.5	40	100.0		
15-21 yıl	24	88.9	3	11.1	27	100.0		
22 yıl ve üzeri	29	93.5	2	6.5	31	100.0		
Toplam	126	89.4	15	10.6	141	100.0		

Tablo 1’de yöneticilerin %89.4’ünün evlerinde kitaplık bulundurduğu, %10.6’sının evlerinde kitaplık bulundurmadığı görülmektedir. Sınıf öğretmeni olan yöneticilerin 93.2’sinin evlerinde kitap bulundurduğu, branş öğretmeni olan yöneticilerin %83.0’ünün evlerinde kitaplık bulundurduğu belirlenmiştir. En son tamamlanan öğretim kurumu açısından Eğitim Fakültesi mezunu yöneticilerin %92.2’sinin evlerinde kitaplık bulundurduğu görülmektedir. Tabloya göre, müdür yardımcıları %91.3 oranla evlerinde kitaplık bulundurmaktadırlar. 22 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanlar, %93.5 ile, evlerinde kitaplık bulunduran yöneticiler içerisinde en yüksek orana sahiptir.

Branş, en son tamamladıkları öğretim kurumu, görev unvanı ve kıdem ile yöneticilerin evlerinde kitaplık bulundurma oranı açısından anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > .05$).

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Gazete, dergi, kitap okumaya özel zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

“Gazete, Dergi, Kitap Okumaya Özel Zaman Ayırabiliyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Okumaya Özel Zaman Ayırma										Toplam n %	χ^2	p	
	Bazen n %	Gerektiğinde n %	Sık Sık n %	Her Zaman n %	Hiçbir Zaman n %									
Branş														
Sınıf Öğretmenliği	23	26.1	20	22.7	28	31.8	16	18.2	1	1.1	88	100.0	8.45	.08
Branş Öğretmenliği	11	20.8	17	32.1	8	15.1	17	32.1	0	0.0	53	100.0		
Öğretim Kurumu														
Eğitim Fakültesi	25	24.5	23	22.5	27	26.5	26	25.5	1	1.0	102	100.0	3.13	.54
Diğerleri	9	23.1	14	35.9	9	23.1	7	17.9	0	0.0	39	100.0		
Görev Unvanı														
Müdür	17	27.9	13	21.3	15	24.6	16	26.2	0	0.0	61	100.0	2.79	.59
Müdür Yardımcısı	17	21.3	24	30.0	21	26.3	17	21.3	1	1.3	80	100.0		
Kıdem														
1-7 yıl	7	16.3	14	32.6	11	25.6	11	25.6	0	0.0	43	100.0	7.49	.82
8-14 yıl	10	25.0	9	22.5	13	32.5	7	17.5	1	2.5	40	100.0		
15-21 yıl	8	29.6	6	22.2	6	22.2	7	25.9	0	0.0	27	100.0		
22 yıl ve üzeri	9	29.0	8	25.8	6	19.4	8	25.8	0	0.0	31	100.0		
Toplam	34	24.1	37	26.2	36	25.5	33	23.4	1	0.7	141	100.0		

Araştırmaya katılan yöneticilerin %24.1’i (36) bazen, %26.2’si (37) gerektiğinde, %25.5’i (36) sık sık, %23.4’ü (33) her zaman gazete, dergi, kitap okumaya özel zaman ayırdığını belirtirken, %0.7’si (1) gazete, dergi, kitap okumaya özel zaman ayırmadığını ifade etmiştir.

Branş öğretmeni olan yöneticiler %32.1 ile, Eğitim Fakültesi mezunu olan yöneticiler %25.5 ile, görev unvanı müdür olan yöneticiler %26.2 ile, 15-21 yıl arası kıdeme sahip olan yöneticiler %25.9 ile diğer gruplardan daha yüksek

oranda her zaman gazete, dergi, kitap okumaya özel zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir.

Branş, öğretim kurumu, görev unvanı ve kıdeme göre okumaya özel zaman ayırma arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$).

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Gazete, dergi, kitap, vb. okunmasına günde ortalama ne kadar süre ayırabiliyorsunuz?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

“Gazete, Dergi, Kitap, vb. Okunmasına Günde Ortalama Ne Kadar Süre Ayırabiliyorsunuz?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Günde (Gazete, Dergi, Kitap vb.) Okuma Süresi						χ^2	p
	2 saatten daha az		2 saat ve daha çok		Toplam			
	n	%	n	%	n	%		
Branş								
Sınıf Öğretmenliği	77	87.5	11	12.5	88	100.0	6.68	.01*
Branş Öğretmenliği	37	69.8	16	30.2	53	100.0		
Öğretim Kurumu								
Eğitim Fakültesi	84	82.4	18	17.6	102	100.0	.53	.46
Diğerleri	30	76.9	9	23.1	39	100.0		
Görev Unvanı								
Müdür	47	77.0	14	23.0	61	100.0	1.00	.32
Müdür Yardımcısı	67	83.8	13	16.3	80	100.0		
Kıdem								
1-7 yıl	38	88.4	5	11.6	43	100.0	3.76	.29
8-14 yıl	33	82.5	7	17.5	40	100.0		
15-21 yıl	21	77.8	6	22.2	27	100.0		
22 yıl ve üzeri	22	71.0	9	29.0	31	100.0		
Toplam	114	80.9	27	19.1	141	100.0		

* $p < .05$

Tablo 3 incelendiğinde, ilköğretim okulu yöneticilerin 80.9’unun (114) gazete, dergi, kitap, vb. okunmasına günde ortalama 2 saatten daha az; %19.1’inin (27) ise 2 saat ve daha çok zaman ayırdıkları görülmektedir.

İlköğretim okulu yöneticilerinden sınıf öğretmeni branşında olanların %87.5’i (77), Eğitim Fakültesi mezunu olanların %82.4’ü (84), müdür yardımcılarının %83.8’i (67), kıdemi 1-7 yıl olanların %88.4’ü (38) gazete, dergi, kitap vb. okunmasına günde ortalama 2 saatten daha az zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir. Bir başka deyişle, bu gruplar diğer gruplara kıyasla gazete, dergi, kitap, vb. okumaya daha az zaman ayırmaktadırlar.

Branşı sınıf öğretmeni olan yöneticilerin sadece %12.5’i (11) günde 2 saat ve daha çok gazete, dergi, kitap, vb. okumaya zaman ayırırken, branş öğretmeni olan yöneticilerin %30.2’si (16) günde 2 saat ve daha çok gazete, dergi, kitap, vb. okumaya zaman ayırmaktadırlar. Yöneticilerin branşı ve gazete, dergi, kitap vb. okuma süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir düzeyde ilişki

saptanmıştır [$\chi^2(1)=6.68, p < .05$]. Buna göre sınıf öğretmeni olan yöneticiler, branş öğretmeni olan yöneticilere kıyasla gazete, dergi, kitap, vb. okumaya daha az zaman ayırmaktadırlar.

Öğretim kurumu, görev unvanı ve kıdem ile gazete, dergi, kitap vb. okuma süresi arasındaki ilişki anlamlı değildir ($p > .05$).

“Ne kadar sıklıkla gazete okuyorsunuz?” sorusuna ilişkin yönetici görüşleri incelendiğinde, ilköğretim okulu yöneticilerinin %43.3’ünün (61) düzenli olarak her gün, %31.9’unun (45) sıklıkla, %24.1’inin (34) ara sıra gazete okuduğu, %0.7’sinin (1) ise hiç gazete okumadığı belirlenmiştir.

“Evinize ne sıklıkla gazete alınıyor?” sorusuna ilişkin yönetici görüşleri incelendiğinde ise ilköğretim okulu yöneticilerinin %39.0’u (55) her gün, %21.3’ü (30) hemen her gün, %15.6’sı (22) gerektiğinde, %17.0’si (24) bazen, %4.3’ü (6) nadiren evine gazete aldığını, %2.8’i (4) ise hiçbir zaman evine gazete almadığını belirtmiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Herhangi bir dergiye abone misiniz?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

“Herhangi Bir Dergiye Abone misiniz?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Dergi Aboneliği				Toplam		χ^2	p
	Evet		Hayır		n	%		
Branş								
Sınıf Öğretmenliği	25	28.4	63	71.6	88	100.0	.56	.45
Branş Öğretmenliği	12	22.6	41	77.4	53	100.0		
Öğretim Kurumu								
Eğitim Fakültesi	28	27.5	74	72.5	102	100.0	.27	.60
Diğerleri	9	23.1	30	76.9	39	100.0		
Görev Unvanı								
Müdür	16	26.2	45	73.8	61	100.0	.00	.99
Müdür Yardımcısı	21	26.3	59	73.8	80	100.0		
Kıdem								
1-7 yıl	12	27.9	31	72.1	43	100.0	2.49	.48
8-14 yıl	11	27.5	29	72.5	40	100.0		
15-21 yıl	4	14.8	23	85.2	27	100.0		
22 yıl ve üzeri	10	32.3	21	67.7	31	100.0		
Toplam	37	26.2	104	73.8	141	100.0		

Tablo 4’e bakıldığında ilköğretim okulu yöneticilerinin %26.2’sinin (37) herhangi bir dergiye abone olduğu; %73.8’inin (104) ise herhangi bir dergiye abone olmadığı görülmektedir.

Dergi aboneliği en yüksek olan grup 22 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan ilköğretim okulu yöneticileridir. Herhangi bir dergiye abone olmadığını

belirtenler içinde en yüksek oran ise %85.2 ile 15-21 yıl arası kıdeme sahip olan ilköğretim okulu yöneticileridir.

Branş, öğretim kurumu, görev unvanı ve kıdem ile dergiye abone olma arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Düzenli olarak kitap okuyabiliyor musunuz?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

“Düzenli Olarak Kitap Okuyabiliyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Evet		Düzenli Okuma Hayır		Toplam		χ^2	p
	n	%	n	%	n	%		
Branş								
Sınıf Öğretmenliği	35	39.8	53	60.2	88	100.0	.41	.52
Branş Öğretmenliği	24	45.3	29	54.7	53	100.0		
Öğretim Kurumu								
Eğitim Fakültesi	45	44.1	57	55.9	102	100.0	.78	.38
Diğerleri	14	35.9	25	64.1	39	100.0		
Görev Unvanı								
Müdür	29	47.5	32	52.5	61	100.0	1.43	.23
Müdür Yardımcısı	30	37.5	50	62.5	80	100.0		
Kıdem								
1-7 yıl	20	46.5	23	53.5	43	100.0	6.82	.08
8-14 yıl	13	32.5	27	67.5	40	100.0		
15-21 yıl	8	29.6	19	70.4	27	100.0		
22 yıl ve üzeri	18	58.1	13	41.9	31	100.0		
Toplam	59	41.8	82	58.2	141	100.0		

Tablo 5 incelendiğinde yöneticilerin %41.8’inin düzenli olarak kitap okuduklarını, %58.2’sinin ise düzenli olarak kitap okumadıklarını belirttikleri görülmektedir. Branşı sınıf öğretmeni olan yöneticilerin %39.8’i (35), branş öğretmeni olan yöneticilerin ise %45.3’ü (24) düzenli olarak kitap okuduğunu belirtmiştir. Eğitim Fakültesi mezunu olan yöneticilerin %44.1’i (45), diğer fakülte mezunlarının ise ancak %35.9’u (14) düzenli olarak kitap okumaktadır. Müdür olan yöneticilerin %52.5’i (32) düzenli olarak kitap okumazken, bu oran müdür yardımcılarında %62.5’e (50) çıkmaktadır. Kıdemi 22 yıl ve üzeri olan yöneticiler, %58.1 ile (18) en yüksek oranda düzenli olarak kitap okuyan kıdem grubunu oluşturmaktadır.

Yöneticilerin düzenli olarak kitap okumaları açısından branş, öğretim kurumu, görev unvanı ve kıdem arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$).

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Halen okumakta olduğunuz kitap var mı?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

“Hâlen Okumakta Olduğunuz Kitap Var mı?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Hâlen Okunan Kitap				Toplam		χ^2	p
	Yok		Var		n	%		
	n	%	n	%	n	%		
Brans								
Sınıf Öğretmenliği	35	39.8	53	60.2	88	100.0	.00	.99
Brans Öğretmenliği	21	39.6	32	60.4	53	100.0		
Öğretim Kurumu								
Eğitim Fakültesi	37	36.3	65	63.7	102	100.0	1.82	.18
Diğerleri	19	48.7	20	51.3	39	100.0		
Görev Unvanı								
Müdür	20	32.8	41	67.2	61	100.0	2.15	.14
Müdür Yardımcısı	36	45.0	44	55.0	80	100.0		
Kıdem								
1-7 yıl	15	34.9	28	65.1	43	100.0	1.37	.71
8-14 yıl	18	45.0	22	55.0	40	100.0		
15-21 yıl	12	44.4	15	55.6	27	100.0		
22 yıl ve üzeri	11	35.5	20	64.5	31	100.0		
Toplam	56	39.7	85	60.3	141	100.0		

Tablo 6’da görüldüğü gibi ilköğretim okulu yöneticilerinin %39.7’si (56) hâlen okudukları kitap olmadığını, %60.3’ü (85) ise hâlen okudukları kitap olduğunu belirtmişlerdir.

Eğitim Fakültesi mezunu olan ilköğretim okulu yöneticilerinin %63.7’si (65), müdürlerin %67.2’si (41), 1-7 yıl arası kıdeme sahip olan yöneticilerin %65.1’i (28) diğer gruplardan daha yüksek oranda hâlen okudukları kitap olduğunu belirtmişlerdir.

Brans, öğretim kurumu, görev unvanı ve kıdem açısından hâlen okunan kitap arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$).

İlköğretim okulu yöneticilerinin ‘Son bir ay içinde kaç kitap okudunuz?’ sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

“Son Bir Ay İçinde Kaç Kitap Okudunuz?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Ayda Okunan Kitap Sayısı													
	1 Adet		2 Adet		3 Adet		4 Adet		Hiç Okumad.		Bitiremed.		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Branş														
Sınıf Öğretmenliği	11	12.5	20	22.7	7	8.0	1	1.1	25	28.4	24	27.3	88	100.0
Branş Öğretmenliği	11	20.8	9	17.0	1	1.9	2	3.8	9	17.0	21	39.6	53	100.0
Öğretim Kurumu														
Eğitim Fakültesi	16	15.7	21	20.6	6	5.9	3	2.9	24	23.5	32	31.4	102	100.0
Diğerleri	6	15.4	8	20.5	2	5.1	0	0.0	10	25.6	13	33.3	39	100.0
Görev Unvanı														
Müdür	11	18.0	18	29.5	4	6.6	1	1.6	12	19.7	15	24.6	61	100.0
Müdür Yardımcısı	11	13.8	11	13.8	4	5.0	2	2.5	22	27.5	30	37.5	80	100.0
Kıdem														
1-7 yıl	6	14.0	6	14.0	4	9.3	2	4.7	11	25.6	14	32.6	43	100.0
8-14 yıl	6	15.0	11	27.5	2	5.0	1	2.5	9	22.5	11	27.5	40	100.0
15-21 yıl	4	14.8	3	11.2	1	3.7	0	0.0	8	29.6	11	40.7	27	100.0
22 yıl ve üzeri	6	19.4	9	29.0	1	3.2	0	0.0	6	19.4	9	29.0	31	100.0
Toplam	22	15.6	29	20.6	8	5.7	3	2.1	34	24.1	45	31.9	141	100.0

Tablo 7’de yöneticilerin %15.6’sının (22) ayda 1 kitap, %20.6’sının (29) ayda 2 kitap, %5.7’sinin (8) ayda 3 kitap, %2.1’inin (3) 4 ve üzeri kitap okuduğu, %24.1’inin (34) hiç okumadığı ve %31.9’unun (45) ayda bir kitap okumayı bitiremediği görülmektedir.

Branşı sınıf öğretmeni olan yöneticilerin %28.4’ü (25), branş öğretmeni olan yöneticilerin %17’si (9) son bir ay içinde hiç kitap okumadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim Fakültesi mezunu olan yöneticilerin %23.5’i (24), diğer fakülte mezunlarının %26.6’sı (10) son bir ay içinde hiç kitap okumamışlardır. Müdürlerin %19.7’si (12) son bir ay içinde hiç kitap okumazken, bu oran müdür yardımcılarında %27.5’e (22) çıkmaktadır. Kıdemi 15-21 yıl arası olan yöneticiler, %29.6 ile (8) son bir ay içinde hiç kitap okumayan en yüksek kıdem grubunu oluşturmaktadır.

Bunun yanı sıra branşı sınıf öğretmeni olan yöneticilerin %27.3’ü (24), branş öğretmeni olan yöneticilerin %39.6’sı (21) son bir ay içinde bitiremediği kitap olduğunu belirtmiştir. Eğitim Fakültesi mezunu olan yöneticilerin %31.4’ü (32), diğer fakülte mezunu yöneticilerin %33.3’ü (13) son bir ay içinde bitiremediği kitap olduğunu ifade etmiştir. Müdürlerin %24.6’sı (15) son bir ay içinde bitiremediği kitap olduğunu belirtirken, bu oran müdür yardımcılarında %37.5’e (30) çıkmaktadır. Kıdemi 15-21 yıl arası olan yöneticiler, %40.7 ile (11) son bir ay içinde bitiremediği kitap olduğunu belirten en yüksek kıdem grubunu oluşturmaktadır.

Bir bütün olarak değerlendirildiğinde, son bir ay içinde hiç kitap okumadıklarını ya da bitirdiği hiç kitap olmadığını belirten yöneticilerin oranı %56'dır.

Branş, öğretim kurumu, görev unvanı ve kıdem ile ayda okunan kitap sayısı oranı açısından anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$).

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir önceki yıl kaç kitap okudunuz?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

“Bir Önceki Yıl Kaç Kitap Okudunuz?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Yılda Okuma Düzeyi						Toplam		χ^2	p
	Az Düz. Ok. (5'ten az)		Orta Düz. Ok. (6-20)		Çok Ok. (21'den çok)		n	%		
	n	%	n	%	n	%				
Branş										
Sınıf Öğretmenliği	40	45.5	35	39.8	13	14.8	88	100.0	.18	.912
Branş Öğretmenliği	26	49.1	20	37.7	7	13.2	53	100.0		
Öğretim Kurumu										
Eğitim Fakültesi	46	45.1	42	41.2	14	13.7	102	100.0	.73	.694
Diğerleri	20	51.3	13	33.3	6	15.4	39	100.0		
Görev Unvanı										
Müdür	24	39.3	30	49.2	7	11.5	61	100.0	4.68	.096
Müdür Yardımcısı	42	52.5	25	31.3	13	16.3	80	100.0		
Kıdem										
1-7 yıl	22	51.2	15	34.9	6	14.0	43	100.0	1.54	.956
8-14 yıl	18	45.0	15	37.5	7	17.5	40	100.0		
15-21 yıl	12	44.4	11	40.7	4	14.8	27	100.0		
22 yıl ve üzeri	14	45.2	14	45.2	3	9.7	31	100.0		
Toplam	66	46.8	55	39.0	20	14.2	141	100.0		

İlköğretim okulu yöneticilerinin %46.8'i (66) bir önceki yıl 5'ten az, %39'u (55) bir önceki yıl 6-20 arası, %14.2'si ise (20) bir önceki yıl 21'den çok kitap okuduğunu belirtmiştir.

Müdürlerin %49.2'si (30) bir önceki yıl 6-20 adet arası kitap okuduğunu ifade etmiştir. Bu okuma oranı ile müdürlerin yaklaşık olarak yarısının orta düzeyde okuma alışkanlığına sahip oldukları görülmektedir.

Branş, öğretim kurumu, görev unvanı ve kıdem ile bir önceki yılda okunan kitap sayısı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$).

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Kitap hediye etme alışkanlığınız var mı?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

“Kitap Hediye Etme Alışkanlığınız Var mı?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Kitap Hediye Etme Alışkanlığı													
	Her Fırsatta		Çoğunlukla		Bazen		Nadiren		Hiç Yok		Toplam			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	χ^2	p
Brans														
Sınıf Öğretmenliği	5	5.7	9	10.2	44	50.0	22	25.0	8	9.1	88	100.0		
Brans	3	5.7	6	11.3	29	54.7	10	18.9	5	9.4	53	100.0		
Öğretmenliği														
Öğretim Kurumu														
Eğitim Fakültesi	6	5.9	10	9.8	55	53.9	25	24.5	6	5.9	102	100.0		
Diğerleri	2	5.1	5	12.8	18	46.2	7	17.9	7	17.9	39	100.0		
Görev Unvanı														
Müdür	3	4.9	9	14.8	33	54.1	11	18.0	5	8.2	61	100.0	3.08	.54
Müdür Yardımcısı	5	6.3	6	7.5	40	50.0	21	26.3	8	10.0	80	100.0		
Kıdem														
1-7 yıl	3	7.0	4	9.3	23	53.5	10	23.3	3	7.0	43	100.0		
8-14 yıl	1	2.5	5	12.5	19	47.5	12	30.0	3	7.5	40	100.0		
15-21 yıl	1	3.7	5	18.5	13	48.1	5	18.5	3	11.1	27	100.0		
22 yıl ve üzeri	3	9.7	1	3.2	18	58.1	5	16.1	4	12.9	31	100.0		
Toplam	8	5.7	15	10.6	73	51.8	32	22.7	13	9.2	141	100.0		

Tablo 9’da görüldüğü gibi, yöneticilerin %5.7’sinin (8) her fırsatta, %10.6’sının (15) çoğunlukla, %51.8’inin (73) bazen, %22.7’sinin (32) nadiren kitap hediye etme alışkanlığı olduğu; %9.2’sinin (13) ise kitap hediye etme alışkanlığının hiç olmadığı belirlenmiştir.

Görev unvanına göre yöneticilerin kitap hediye etme alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır [$\chi^2(4) = 3.08, p > .05$].

“Kitap seçerken en çok neye dikkat edersiniz?” sorusuna ilişkin yönetici görüşleri incelendiğinde, ilköğretim okulu yöneticileri kitap seçerken en çok %77.3 ile (109) konusuna dikkat ettiklerini, bunu sırasıyla %16.3 ile (23) yazarının, %5.7 ile (8) arkadaş önerisinin, %0.7 ile (1) fiyatının izlediğini belirtmişlerdir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Seyahatleriniz süresinde yanınızda kitap, dergi, gazete gibi yayınları alır mısınız?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10

“Seyahatleriniz Süresinde Yanınıza Kitap, Dergi, Gazete gibi Yayınları Alır mısınız?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Seyahat Sırasında Yayın Alma										χ^2	p
	Her Zaman		Çoğunlukla		Bazen		Nadiren		Hiç Yok			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Brans												
Sınıf Öğretmenliği	13	14.8	19	21.6	35	39.8	17	19.3	4	4.5	88	100.0
Brans Öğretmenliği	8	15.1	17	32.1	20	37.7	7	13.2	1	1.9	53	100.0
Öğretim Kurumu												
Eğitim Fakültesi	18	17.6	30	29.4	35	34.3	16	15.7	3	2.9	102	100.0
Diğerleri	3	7.7	6	15.4	20	51.3	8	20.5	2	5.1	39	100.0
Görev Unvanı												
Müdür	12	19.7	11	18.0	29	47.5	9	14.8	0	0.0	61	100.0
Müdür Yardımcısı	9	11.3	25	21.3	26	32.5	15	18.8	5	6.3	80	100.0
Kıdem												
1-7 yıl	7	16.3	16	37.2	15	34.9	3	7.0	2	4.7	43	100.0
8-14 yıl	5	12.5	11	27.5	13	32.5	10	25.0	1	2.5	40	100.0
15-21 yıl	6	22.2	3	11.1	11	40.7	6	22.2	1	3.7	27	100.0
22 yıl ve üzeri	3	9.7	6	19.4	16	51.6	5	16.1	1	3.2	31	100.0
Toplam	21	14.9	36	25.5	55	39.0	24	17.0	5	3.5	141	100.0

* $p < .05$

Tablo 10’da görüldüğü gibi, ilköğretim okulu yöneticilerinin sadece %14.9’u (21) her zaman, %25.5’i (36) çoğunlukla, %39’u (55) bazen, %17’si (24) nadiren seyahat sırasında yanlarına kitap, dergi, gazete gibi yayınları aldıklarını; %3.5’i (5) ise seyahat sırasında yanlarına kitap, dergi, gazete gibi yayınları almadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 10 incelendiğinde seyahat sırasında her zaman kitap, dergi, gazete gibi yayınları alanların oranı müdür olan yöneticilerde %19.7 (12) iken, bu oranın müdür yardımcısı olan yöneticilerde %11.3’e (9) düşmekte; nadiren yayın alanların oranı müdür yardımcılarında %18.8 (15) iken, bu oranın müdürlerde %14.8’e (9) düştüğü görülmektedir. Farklı görev unvanına sahip yöneticilerin seyahat sırasında yanlarına yayın almalarına ilişkin görüşlerinde gözlenen bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur [$\chi^2(4) = 10.16, p < .05$].

Yöneticilerin branşı ve öğretim kurumu ile seyahat sırasında yanlarına yayın alma arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$).

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Yeterince okumanıza engel olan en önemli faktör nedir?” sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

“Yeterince Okumanıza Engel Olan En Önemli Faktör Nedir?” Sorusuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Değişkenler (n = 141)	Okumaya Engel Faktörler												x ²	p	
	Okum. Alış.		Zaman		Kitap/Dergi		Benim İçin		Tv/İnternet		Toplam				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
Brans															
Sınıf Öğretmenliği	23	26.1	39	44.3	11	12.5	1	1.1	14	15.9	88	100.0	2.12	.71	
Brans Öğretmenliği	12	22.6	26	49.1	4	7.5	0	0.0	11	20.8	53	100.0			
Öğretim Kurumu															
Eğitim Fakültesi	27	26.5	50	49.0	7	6.9	0	0.0	18	17.6	102	100.0			
Diğerleri	8	20.5	15	38.5	8	20.5	1	2.6	7	17.9	39	100.0			
Görev Unvanı															
Müdür	10	16.4	27	44.3	12	19.7	1	1.6	11	18.0	61	100.0	12.72	.01*	
Müdür Yardımcısı	25	31.3	38	47.5	3	3.8	0	0.0	14	17.5	80	100.0			
Kıdem															
1-7 yıl	13	30.2	21	48.8	4	9.3	0	0.0	5	11.6	43	100.0			
8-14 yıl	10	25.0	19	47.5	3	7.5	0	0.0	8	20.0	40	100.0			
15-21 yıl	6	22.2	10	37.0	4	14.8	0	0.0	7	25.9	27	100.0			
22 yıl ve üzeri	6	19.4	15	48.4	4	12.9	1	3.2	5	16.1	31	100.0			
Toplam	35	24.8	65	46.1	15	10.6	1	0.7	25	17.7	141	100.0			

*p < .05

İlköğretim okulu yöneticileri, yeterince okumaya engel olan en önemli faktör olarak %46.1 ile (65) zaman bulamamayı, %24.8 ile (35) okuma alışkanlığının yetersizliğini, %17.7 ile (25) tv/interneti tercih etmeyi, %10.6 ile (15) kitap/derginin pahalı olmasını ve %0.7'si (1) ise okumanın kendisi için önceliği olmamasını belirtmişlerdir.

Müdür yardımcılarının %31.3'ü (25) okumalarını engelleyen faktör olarak okuma alışkanlığı yetersizliğini belirtmişlerdir. Bu oranın müdür olan yöneticiler açısından %16.4 (10) oranla düştüğü görülmektedir. Müdür yardımcılarının okumaya zaman bulamama oranı (%47.5), müdür olan yöneticilerin okumaya zaman bulamama oranlarından (%44.3) yüksektir. Müdürler okumaya engel faktörlerden kitap/dergi pahalılığını %19.7 (12) daha yüksek bulurken, müdür yardımcılarında bu oran %3.8'e (3) düşmüştür. İlköğretim okulu yöneticilerinin okumaya engel faktörler konusundaki görüşleri ile görev unvanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir [$\chi^2(4) = 12.72, p < .05$].

Brans, öğretim kurumu ve kıdem ile okumaya engel faktörler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır [$\chi^2(4) = 2.12, p > .05$].

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Okuma, bireyin yeni bilgiler edinmesine, sözcük dağarcığını artırmaya, zihinsel gelişimine önemli katkılar sağlar. Güçlü bir okuma alışkanlığının, ilköğretim okulu yöneticisine, okul yönetiminde karşılaşılan sorunları sezme, kestirme, anlama, kavrama gücü kazanabilmesine, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilmesine, sistemli düşünebilme, duyuşsal ve bilişsel beceriler arasında mantıklı ilişki kurabilmesine katkı sağlaması beklenir. Bu da, ilköğretim okulu yöneticisinin, bilgi ve düşünce dağarcığını artırarak, dinleme ve konuşma yeteneğini geliştirmesini, eleştirel ve alternatif düşünme, yorum yapma gücünü güçlendirerek, farklılık yaratmasını ve böylece okulun amacını gerçekleştirme doğrultusundaki çabalarının sonuç alma olasılığını yükseltir.

İlköğretim okullarının amacını gerçekleştirmede kritik önemde görünen yöneticilerinin okuma alışkanlığının belirlenmesine yönelik olarak yapılan bu araştırma sonucunda ulaşılan bulgular aşağıda özetlenmiştir. Literatürde okul yöneticilerinin okuma alışkanlığını belirlemeyi amaçlayan herhangi bir araştırmaya rastlanmadığından, ulaşılan bu bulguların, öğretmen adayları ve öğretmenlerin okuma alışkanlığına yönelik olarak yapılan araştırmaların bulgularıyla karşılaştırılması yoluna gidilmiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin %89.4'ü evlerinde kitaplık bulundurduğunu, %10.6'sı ise evlerinde kitaplık bulundurmadığını belirtmişlerdir. Konan ve Oğuz (2009) tarafından ilköğretim okulu ve lise öğretmenlerinin okuma alışkanlığına ilişkin yapılan araştırmada, öğretmenlerin %90.7'sinin evlerinde kitaplık bulundurduğu, %9.3'ünün ise evlerinde kitaplık bulundurmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan ilköğretim okulu yöneticilerinin %24.1'i bazen, %26.2'si gerektiğinde, %25.5'i sık sık, %23.4'ü her zaman gazete, dergi, kitap okumaya özel zaman ayırdığını belirtirken, %0.7'si gazete, dergi, kitap okumaya özel zaman ayırmadığını ifade etmiştir. İlköğretim okulu ve lise öğretmenlerinin ise %27.2'si bazen, %18.8'i gerektiğinde, %28.5'i sık sık, %24.8'i her zaman gazete, dergi, kitap okumaya özel zaman ayırdığını; %0.6'sı gazete, dergi, kitap okumaya özel zaman ayırmadığını belirtmiştir (Konan ve Oğuz, 2009).

İlköğretim okulu yöneticilerinin %80.9'u gazete, dergi, kitap, vb. okumaya günde ortalama 2 saatten daha az; %19.1'i ise 2 saat ve daha çok zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir. Yöneticilerin branşı ile gazete, dergi, kitap vb. okuma süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişki saptanmıştır. Buna göre sınıf öğretmeni olan yöneticiler, branş öğretmeni olan yöneticilere kıyasla gazete, dergi, kitap, vb. okumaya daha az zaman ayırmaktadırlar. Kardeşahin (2009), Konan ve Oğuz (2009), Kuş ve Türkyılmaz (2010) ve Sevmez (2009) tarafından yapılan araştırmalarda da öğretmen adayları ve

öğretmenlerin çoğunun gazete, dergi, kitap, vb. okumaya günde ortalama 1 saat ve daha az ayırdıkları belirlenmiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin %43.3'ü düzenli olarak her gün, %31.9'u sıklıkla, %24.1'i ara sıra gazete okuduğunu, %0.7'si ise hiç gazete okumadığını belirtmiştir. Öğretmen (Karaşahin, 2009; Konan ve Oğuz, 2009) ve öğretmen adaylarının (Yılmaz, 2009) yarıya yakını da düzenli olarak her gün gazete okuduklarını belirtmektedirler. İlköğretim okulu yöneticilerinin %39.0'u her gün, %21.3'ü hemen her gün, %15.6'sı gerektiğinde, %17.0'si bazen, %4.3'ü nadiren evine gazete aldığını; %2.8'i ise hiçbir zaman evine gazete almadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin de yaklaşık olarak %41'i evine her gün gazete aldığını ifade etmiştir (Karaşahin, 2009; Konan ve Oğuz, 2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin %26.2'si herhangi bir dergiye abone olduğunu; %73.8'i ise herhangi bir dergiye abone olmadığını belirtmişlerdir. Bu oran öğretmenlerde de benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin de çoğunun herhangi bir dergiye abone olmadığı tespit edilmiştir (Karaşahin, 2009; Konan ve Oğuz, 2009).

İlköğretim okulu yöneticilerinin %41.8'i düzenli olarak kitap okuduklarını, %58.2'si ise düzenli olarak kitap okumadıklarını tespit etmişlerdir. Öğretmenlerin okuma alışkanlıklarını belirlemek amacıyla Konan ve Oğuz (2009) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin %41'i düzenli olarak kitap okuduğunu, %59'u düzenli olarak kitap okumadığını; Yılmaz (2002) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmenlerin %50.4'ü düzenli olarak kitap okuduğunu, %49.6'sı düzenli olarak kitap okumadığını belirtmişlerdir.

İlköğretim okulu yöneticilerin %39.7'si hâlen okudukları kitap olmadığını, %60.3'ü de hâlen okudukları kitap olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgu öğretmenler üzerinde yapılan araştırmada da benzer oranlarda çıkmıştır. Öğretmenlerin %40.4'ü hâlen okudukları kitap olmadığını, %59.6'sı da hâlen okudukları kitap olduğunu belirtmişlerdir (Konan ve Oğuz, 2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin, %15.6'sı ayda 1 kitap, %20.6'sı ayda 2 kitap, %5.7'si ayda 3 kitap, %2.1'i ayda 4 ve üzeri kitap okuduğunu, %24.1'i ise hiç okumadığını ve %31.9'u ayda 1 kitap okumayı bitiremediğini ifade etmiştir. Son bir ay içinde hiç kitap okumadıklarını ya da bitirdiği hiç kitap olmadığını belirten ilköğretim okulu yöneticilerinin oranı %56'dır.

Öğretmen ve öğretmen adaylarının çoğunluğu ayda bir kitap okuduğunu belirtirken, bir ayda hiç kitap okumadığını belirten öğretmenlerin oranı bazı araştırmalarda %37.8'e, öğretmen adaylarının oranı ise %22.3'e kadar çıkmaktadır (Aslantürk, 2008; Geçgel ve Burgul, 2009; Konan ve Oğuz, 2009; Özbay, Bağcı ve Uyar, 2008; Saracaloğlu vd., 2010; Saracaloğlu vd., 2009; Yılmaz, 2002; Yılmaz, 2009). Öğretmenler yeterince okumalarına engel olan en önemli faktörleri sırayla, zaman bulamama, okuma alışkanlığının yetersizliği ve kitap/dergiyi pahalı bulma olarak gösterirken, öğretmen adayları kitap/dergiyi pahalı bulmayı daha önemli faktör olarak belirtmişlerdir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin %46.8'i bir önceki yıl 5'ten az, %39'u bir önceki yıl 6-20 adet arası, %14.2'si ise bir önceki yıl 21'den çok kitap okuduğunu belirtmiştir. Geçgel ve Burgul (2009), Kardeşahin (2009), Konan ve Oğuz (2009), Kuş ve Türkyılmaz (2010), Şahiner (2005) ve Yılmaz (2006) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmen adayları ve öğretmenlerin sırayla orta düzeyde, az düzeyde ve çok düzeyde okur oldukları sonucuna ulaşılmıştır. İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıklarındaki sıralamaya dikkat edilecek olursa bu grubun öğretmen adayları ve öğretmenlerden daha olumsuz durumda oldukları görülecektir. İlköğretim okulu yöneticilerinin %46.8'i az düzeyde okur, %39'u orta düzeyde okur, ancak %14.2'si çok düzeyde okur olarak nitelendirilebilecek okuma alışkanlığına sahiptir.

İlköğretim okulu yöneticileri, kitap seçerken en çok %77.3 ile kitabın konusuna dikkat ettiklerini belirtirken, bunu sırasıyla %16.3 ile yazarı, %5.7 ile arkadaşlarının önerisi, %0.7 ile fiyatının izlediğini belirtmişlerdir. Öğretmen ve öğretmen adayları da kitap seçerken ilk sırada, %70'lere varan oranda konusuna, ikinci sırada ise %21'lere varan oranda yazarına dikkat etmektedirler (Geçgel ve Burgul, 2009; Konan ve Oğuz, 2009).

İlköğretim okulu yöneticilerinin sadece %5.7'si her fırsatta kitap hediye ettiğini söylerken, %10.6'sının çoğunlukla, %51.8'inin bazen, %22.7'sinin nadiren kitap hediye ettiği, %9.2'sinin ise kitap hediye etme alışkanlığının hiç olmadığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin ise sadece %6.5'i her fırsatta kitap hediye ettiğini, %15.3'ü çoğunlukla, %51.2'si bazen, %22'si nadiren kitap hediye ettiğini belirtirken, %5'i kitap hediye etme alışkanlığının hiç olmadığını ifade etmiştir (Konan ve Oğuz, 2009).

İlköğretim okulu yöneticilerinin sadece %14.9'u her zaman, %25.5'i çoğunlukla, %39'u bazen, %17'si nadiren seyahat sırasında yanlarına kitap, dergi, gazete gibi yayınları aldıklarını, %3.5'i ise seyahat sırasında yanlarına kitap, dergi, gazete gibi yayınları almadıklarını belirtmişlerdir. İlköğretim okulu müdürleri, müdür yardımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek oranda seyahatleri sırasında yanlarına kitap, dergi, gazete gibi yayınları almaktadır. Öğretmenlerin ise %17.9'u her zaman, %31.3'ü çoğunlukla, %32'si bazen, %13.2'si nadiren seyahat sırasında yanlarına kitap, dergi, gazete gibi yayınları aldıklarını; %5.6'sı ise seyahat sırasında yanına kitap, dergi, gazete gibi yayınları almadıklarını belirtmişlerdir (Konan ve Oğuz, 2009).

İlköğretim okulu yöneticileri, yeterince okumaya engel olan en önemli faktör olarak %46.1 ile zaman bulamamayı, %24.8 ile okuma alışkanlığının yetersiz olmasını, %17.7 ile tv/interneti tercih etmeyi, %10.6 ile kitap/dergiyi pahalı bulmayı ve %0.7'si ise kitap okumanın kendisi için önceliği olmamasını belirtmişlerdir. İlköğretim okulu yöneticilerinin okumaya engel faktörler konusundaki görüşleri ile görev unvanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Öğretmenler ise yeterince okumalarına engel olan en önemli faktörleri sırayla, zaman bulamama, okuma alışkanlığının yetersizliği

ve kitap/dergiyi pahalı bulma olarak gösterirken, öğretmen adayları kitap/dergiyi pahalı bulmayı daha önemli faktör olarak belirtmişlerdir (Aslantürk, 2008; Geçgel ve Burgul, 2009; Kardeşahin, 2009; Konan ve Oğuz, 2009; Kuş ve Türkyılmaz, 2010; Saracaloğlu vd., 2010; Saracaloğlu vd., 2009; Sevmez, 2009; Yılmaz, 2002; Yılmaz, 2006).

Bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde, ilköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlığının, arzu edilen düzeyden uzak olduğu görülmektedir. Okuma alışkanlığı olmayan bir ilköğretim okulu yöneticisinin okulundaki öğretmen, öğrenci ve eğitici olmayan personele okumaları konusunda telkinde bulunması inandırıcı olmayacaktır.

İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlığına sahip olması okulundaki öğretmenlere, öğrencilere ve eğitici olmayan personele iyi bir model oluşturmasını sağlayabilir. Bu durum öğretmenlerin, öğrencilerin ve eğitici olmayan personelin okuma alışkanlığı kazanmasında ve okumaya yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde önemli rol oynayacaktır. Aynı zamanda, ilköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlığına sahip olması ve okumaya yönelik olumlu tutumları onların kişisel ve mesleki gelişimlerine de önemli katkı sağlayacaktır.

Geleceğin nesillerini yetiştirirken aynı zamanda geleceğin toplumunu da şekillendiren okulların yöneticileri, sadece öğretmenler ve öğrenciler tarafından değil, aynı zamanda meslektaşları ve bir bütün olarak toplumca örnek alınacak okuma alışkanlığına sahip olmalıdırlar. Bu amaçla, ulaşılan bulgulara dayalı olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

Uygulamalar için öneriler

1. İlköğretim okulu yöneticilerinin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkıda bulunabilecek popüler, güncel ve mesleki yayınlar, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından internet ortamında düzenli ve sürekli olarak tanıtılmalı ve bunlara ulaşma yolları kolaylaştırılarak edinmeleri özendirilmelidir.
2. İlköğretim okulu yöneticilerine dönük hızlı okuma kursları düzenlenmelidir.
3. Millî Eğitim Bakanlığı Türkiye genelinde, Millî Eğitim Müdürlükleri il düzeyinde ilköğretim okulu yöneticilerince en çok okunan kitaplar listesini, periyodik olarak hazırlayarak ilköğretim okulu yöneticilerinin de haberdar olmasını sağlayacak biçimde duyurmalıdır.
4. Millî Eğitim Bakanlığı belirli aralıklarla ilköğretim okulu yöneticilerinin okumak istedikleri kitaplara yönelik taleplerini anket vb. yollarla belirlemeli ve bunları edinmelerine katkı sağlamalıdır.

5. İlköğretim okulu yöneticilerine zamanlarını daha etkili kullanabilmelerine dönük zaman yönetimi seminerleri, hizmet içi eğitimi verilebilir.
6. İlköğretim okulu yöneticilerine yönelik olarak, özellikle mesleki nitelikli yayınlara, Millî Eğitim Bakanlığı'nın finansal desteği sağlanarak, ederi açısından yaşanan engellerin aşılmasına katkı sağlanabilir.

Araştırmacılar için öneriler

1. İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlığının düşük olmasının olası nedenlerini tüm boyutlarıyla belirleyen ve bunlara çözüm önerileri geliştiren nicel ve nitel araştırmalar yapılmalıdır.
2. İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma teknikleri ve okuma stratejilerini belirlemeye dönük araştırmalar yapılmalıdır.
3. Okul öncesi ve ortaöğretim kurumu yöneticilerinin okuma alışkanlığı da araştırma konusu yapılabilir.

Reading Habits of Elementary School Managers

Necdet Konan¹

Background. A society that consists of individuals who are modern, creative, productive, critical, constructive and free-minded (Bircan & Tekin, 1989) is possible only with individuals who have reading habit. Schools are among the primary institutions that are expected to play an active role in the acquisition and development of reading habit (Batur, Gülveren & Bek, 2010; Bircan & Tekin, 1989; Ersoy, 2007; Odabaş, Odabaş & Polat, 2008; Özbay, Bağcı & Uyar, 2008; Ungan, 2008; Yılmaz, 2006; Yılmaz, Köse & Korkut, 2009). Schools are important thresholds in the acquisition of reading habit in that they both teach students how to read and have them comprehend its importance. At this stage, undoubtedly, the most important responsibility falls onto teachers. Although teachers are today agents of teaching, objects of change and facilitators of students' learning (Mullen, 2008), they have to be constant learners both inside and outside the classroom (Carpenter, 2009). Those who prioritize the personal and professional developments of teachers are school managers (Mullen, 2008).

From the perspective of the notion "a school is what the principal is", a school manager is responsible for the quality of all human resources of a school from other managers to teachers and from students to non-teaching personnel. To successfully fulfill this function, school managers are expected to play the role of a lifelong-learning leader.

For school managers to have reading habit facilitates for them to create learning schools. It is thus of great importance to determine the extent to which school managers have reading habit.

Numerous researches have addressed reading habit in Turkey ranging from elementary school students to university students including teacher candidates and teachers at different levels. However, there is not a study that focuses on reading habits of school managers.

Purpose. The main purpose of this research is to determine the opinions of elementary school managers about their reading habits.

Method. The population of this study, which is a descriptive research, consisted of school managers employed as principals and vice-principals in elementary schools located in the central district of the province of Malatya. 141 managers who voluntarily responded to the data collection instrument of this research formed the sample of the research. Data in the research were collected using

¹ Assist. Prof. Dr., İnönü University, nkonan@inonu.edu.tr

the data collection instrument that consisted of two sections entitled “Personal Information Form” and Reading Habits of Elementary School Managers”.

Findings. The following findings were obtained in the research:

Of the elementary school managers; 89.4% have bookshelf in their houses while 10.6% do not; 24.1% sometimes devote special time for reading newspaper, magazine or book, whereas 26.2% do this when needed, 25.5% frequently, 23.4% always, and 0.7% never; 80.9% allocate a daily average of one hour or less to reading newspaper/magazine/book etc., whereas 19.1% of them allocate 2 or more hours; 43.3% read newspaper every day regularly, whereas 31.9% do it frequently, 24.1% sometimes, and 0.7% never; 39.0% buy a newspaper every day, 21.3% almost every day, 15.6% when needed, 17.0% sometimes, 4.3% rarely, and 2.8% never. While 26.2% of them are subscribed to a magazine, 73.8% are not; while 41.8% read book regularly, 58.2% do not; while 39.7% did not have a book they were reading at the time, 60.3% did have; 15.6% read one book a month, 20.6% read two, 5.7% read three, 2.1% read four or more, 24.1% do not read book at all, and 31.9% cannot finish reading a book in a month. 56% of the participants reported that they did not read or finish any book in the last month. Of them; 46.8% read less than five books during the previous year, 39% read 6-20 books, and 14.2% read more than 21; 77.3% cares most about the subject while selecting a book, whereas 16.3% author, 5.7% friends' advices, and 0.7% price. Only 5.7% give books as present at every opportunity, whereas 10.6% (15) frequently do this, 51.8% (73) sometimes, 22.7% (32) rarely, and 9.2% (13) never; 14.9% take something to read with you before going on a journey, 25.5% do it most of the time, 39% sometimes, 17% rarely, and 3.5% never. They stated the following as obstacles in front of reading adequately: lack of time (46.1%), weak reading habit (24.8%), preferring TV/internet (17.7%), expensive book/magazine prices (10.6%), and not having such an interest (0.7%).

Conclusion and Suggestions. The findings as a whole show that reading habits of elementary school managers are far from the desired level. It would not be convincing for a manager who does not have reading habit to inculcate teachers, students and other personnel in his/her school with reading.

School managers, who shape the society of the future, should have reading habits and thus set an example not only to teachers and students but also to their colleagues and other members of the society. To this end, fast reading courses and time management seminars should be available for elementary school managers.

Kaynaklar/References

- Acıyan, A. A. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve akademik başarı düzeyi arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Akçamete, G. (1989). Üniversite öğrencilerinin okumalarının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(2), 735-754.
- Aksaçlıoğlu, A.G. (2005). *Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Arıcı, A.F. (2005). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuma durumları* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Arslan, Y., Çelik, Z. ve Çelik, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 113-124.
- Aslantürk, E. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Balçı, A. (2009). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Balçı, V. (2003). Ankara'daki Üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Millî Eğitim Dergisi*, 158, 161-173.
- Başaran, M. ve Ateş, S. (2009). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 73-92.
- Batur, Z., Gülveren, H. ve Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 32-49.
- Bayış, S.(2010). *4. 5. 6. ve 7. sınıf ilköğretim öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanım alışkanlıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Bayram, O. (1990). *İlkokul çağı çocuklarının okuma alışkanlığı ve Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi gezici kütüphane hizmeti* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Bayram, Z. T. (2009). *Resimli çocuk kitaplarının okuma alışkanlığı üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

- Bekar, Ü. (2005). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığı kazanmalarında ailelerin rolü: Kastamonu ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bınarbaşı, F. (2006). *Üniversite öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Bircan, İ. ve Tekin, M. (1989). Türkiye’de okuma alışkanlığının azalması sorunu ve çözüm yolları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 393-410.
- Bozpolat, E. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği), *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 2(1), 411-428.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (11. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Carpenter, P. S. (2009). Professional learning communities: A case study of three elementary schools (Dissertation). Wilmington University.
- Curado, C. (2006). Organizational learning and organizational design. *The Learning Organization*, 13(1), 25-48.
- Dökmen, Ü. (1990). Lise ve üniversite öğrencilerinin okuma becerileri, ilgileri, okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(2), 394-418.
- Ersoy, A. (2007) Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü son sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları. *Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu*, 24-26 Ekim 2007 (ss. 179-184). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Esgin, A. ve Karadağ, Ö. (2000). Üniversite öğrencilerinde okuma alışkanlığı. *Popüler Bilim*, 7(82), 19-23.
- Filiz, K. (2004). Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan öğrencilerin meslekle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıkları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 231-242.
- Garvin, D. A. (1993). Building a learning organization. *Harvard Business Review*, 71(4), 78-91.
- Geçgel, H. ve Burgul, F. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma ilgi alanları. *TÜBAV Bilim*, 2(3), 341-353.
- Gömleksiz, M. N. (2004). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği), *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-21.

- Gönen, M., Öncü, E. Ç. ve Işıtan, S. (2004). İlköğretim 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 164, 7-35.
- Güngör, E. (2009). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- İnan, D. D. (2005). *İlköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- İşeri, K. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuma tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 469-487.
- Jackson, S. (2006). Learning to live: the relationship between lifelong learning and lifelong illness. *International Journal of Lifelong Education*, 25(1), 51-73.
- Karakoç, M. (2005). *Lise birinci sınıf öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıkları üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Karşahin, M. (2009). *İlköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okuma kültürlerinin değerlendirilmesi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- Kaynar, İ. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve iletişim becerileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Konan, N. ve Oğuz, V. (2009). Öğretmenlerin okuma alışkanlıkları. *XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 1-3 Ekim 2009*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Kurulgan, M. ve Çekerol, G. S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 237-258.
- Kuş, Z. ve Türkyılmaz, M. (2010). Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmeni adaylarının okuma durumları: (İlgi, alışkanlık ve okuma stratejilerini kullanım düzeyleri). *Türk Kütüphaneciliği*, 24(1), 11-32.
- Künyeli, H. D. (1993). *İlkokul 5.sınıf çocuklarında okuma alışkanlığının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Mavi, H. F. ve Çetin, B. (2009). Beden Eğitimi öğretmen adaylarının kitap okumaya ilişkin görüş ve tutumlarının değerlendirilmesi. *C.B.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 1-11.

- Mullen, C. A., & Hutingger, J. L. (2008). The principal's role in fostering collaborative learning communities through faculty study group development, *Theory Into Practice*, 47, 276-285.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Polat C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Ogawa, S. (2005). Lifelong learning and demographics: A Japanese perspective. *International Journal of Lifelong Education*, 24(4), 351-368.
- Özbay, M., Bağcı, H. ve Uyar, Y. (2008). Türkçe öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 117-136.
- Sağlam, M., Suna, Ç. ve Çengelci, T. (2008). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarını etkileyen etmenlere ilişkin görüş ve önerileri. *Millî Eğitim Dergisi*, 178, 8-23.
- Sağlamtuç, T. (1990). Türkiye'de üniversite kütüphanecilik bölümlerinin 4. sınıf öğrencilerinin özgür (boş) zaman ders dışı okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 4(1), 3-21.
- Saracaloğlu, A. S., Bozkurt, N. ve Serin, O. (2003). Üniversite öğrencilerinin okuma ilgileri ve okuma alışkanlıklarını etkileyen faktörler. *Eğitim Araştırmaları*, 4(12), 149-157.
- Saracaloğlu, A. S. ve Karasakaloğlu, N. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması (Adnan Menderes ve Uludağ Üniversiteleri örneği), *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 457-480.
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N. ve Karasakaloğlu, N. (2009). Öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 166-185.
- Semerci, Ç. (2002). Türk üniversitelerinde Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin okuma alışkanlıkları. *Eğitim ve Bilim*, 27(125), 36-43.
- Sevmez, H. (2009). *Türkçe öğretmen adaylarının okuma alışkanlığı ve kütüphane kullanımı üzerine bir inceleme (SÜ Eğitim Fakültesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Silins, H. C., Mulford, W. R., & Zarins, S. (2002). Organizational learning and school change. *Education Administration Quarterly*, 38(5), 613-642.
- Smith, D.S. (2008). *The relationship between learning organizations and student achievement in middle schools* (Dissertation). La Verne, California: University of La Verne.

- Smith, M. K. (2001) Peter Senge and the learning organization, *The encyclopedia of informal education*. <http://www.infed.org/biblio/learning-organization.htm>, Erişim tarihi: 23.09.2009.
- Stehlik, T. (2003). Parenting as a vocation: Lifelong learning can begin in the home. *International Journal of Lifelong Education*, 22(4), 367-379.
- Suna, Ç, (2006). *İlköğretim öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıklarını etkileyen etmenlerin analitik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Şahin, A. (2009). İlköğretim 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının sosyo-ekonomik düzeylerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 215-232.
- Şahiner, Y. (2005). *İlk ve orta öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin okuma alışkanlıkları ve bu alışkanlıkları etkileyen faktörler (Elmadağ ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Topçu, Y.E. (2005). *İlköğretim 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerin okuma alışkanlıkları (Kayseri örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ungan, S. (2008). Okuma alışkanlığımızın kültürel altyapısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 218-228.
- Yalınkılıç, K. (2007). Türkçe öğretmen adaylarının okumaya ilişkin tutum ve görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 226-241.
- Yıldız, A. (2000). *Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını belirleyen etmenler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldız, M. (2010). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve okuma alışkanlığı üzerine. *Türk Kütüphaneciliği*, 3(1), 48-53.
- Yılmaz, B. (2002). Ankara'daki ilköğretim öğretmenlerinin okuma ve Halk Kütüphanesi kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(4), 441-460.
- Yılmaz, B., Köse, E. ve Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(1), 22-51.
- Yılmaz, E. D. (2010). *Hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeyleri ve kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- Yılmaz, M. (2008). *Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerinin okuma profili üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Yılmaz, M. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerine bir inceleme (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü örneği). *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(37), 144-167.
- Yılmaz, M. ve Benli, N. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 281-291.
- Yılmaz, Z. A. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığı. *İlköğretim Online*, 5(1), 1-6.

Received: 22/10/2012

Revision received: 18/03/2013

Approved: 22/03/2013

* 1-2 Mayıs 2010 tarihleri arasında Antalya'da Gazi Üniversitesi ve EYEDDER tarafından düzenlenen V. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.